БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 203 (6393)
ОКТЯБРИИН 14
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖЭГ, ЭНХЭ ЖАРГАЛНАЙ БАТАЖАГ!

МАЛШАДАЙ ДУНДА НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙНААР ЯБУУЛХА

Малажалдахи эгээл харюусалгата үе — үбэлжэлгын үе ойротобо. Республикымнай түрүү колхозууд малайнгаа байрануудые заһабарилжа, үбһэ тэжээл зөөжэ, үбэлдэ бэлэдхэлээ түгэсхэжэ байна. Ниитын адуу малай тоо толгойе бүри олошоруулха, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ, бүхы малаа нэгэшье гарзагүй, тобир тарганаар ондо оруулха гэһэн тон хүндэтэ ба харюусалгата зорилго колхоз бүхэнэй, малшан бүхэнэй урда табигдана. Энэ харюусалгата ба хүндэтэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада колхозой малшад эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампанитай дашарамдан колхознигуудай үйлэдбэриин ба политическэ эдэбхи үүсхэл улам дээшэлнэ.

Малшадай энэ ехэ эдэбхи үүсхэлые толгойлон, хүдөөгэй коммунистнууд хадаа тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зэргэтэй. «Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин үндэһэ һуури дээрэ колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэнэй бүхы хүсые республикынгаа хүдөө ажахын, илангаяа тэрэнэй шухала һалбари малажалай гээгдэлые усадхаха» гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Энэ заабарине хүтэлбэри болгон, олохон колхозуудай партийна организацинууд малшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхаралаа табидаг боло.

Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партийна организациин коммунистнууд малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри хододоо ябуулна. Эндэ һүнэй-товарна фермэ дээрэ партийна группа эмхидхэгдэнхэй. Партгрупорг нүхэр Шустов коммунистнуудаа суглуулжа, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухайда, малшадай зоотехническэ һуралсал тухайда. фермын хүдэлмэри тушаа бусад шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг. Партийна группа хадаа малшадай культурно-ажаһуудалые саашадань һайжаруулха асуудалда анхаралаа хододоо табидаг. Фермэ дээрэнь улаан булан ба библиотекэ хүдэлмэрилнэ. Малажалай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ газетэ болон журналнуудые хододоо абажа байдаг. Малшадай дунда мүнөө 10 агитатор агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр коммунизмын агууехэ барилганууд тухай, демократиин ба социализмын хүсэнүүдэй улам бэхижэжэ байһан тухай, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга болон бусад шухала асуудалнууд тухайда хөөрэлдөөнүүдые малшадай дунда үнгэргэнэ. Малшан бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, тусхай үялгануудые абанхай. Мүнөө тус колхозой коммунистнууд малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, малшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха тухай асуудалда гол анхаралаа табина.

Иимэ жэшээнүүдые олооршье харуулжа болохо байгаа.

ВКП(б)-гэй обкомой IV ба V пленумүүдэй һүүлээр хүдөөдэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри зарим тэды һайжарбашье, малшадай дунда политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ үшөө горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар.

ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй һүүлээр партиин Хориин айком малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулха тухай зэдэн хэмжээ-ябуулганууды хараалһан байбашье, бодото дээрээ тэндэ юушье хэгдэнэгүй. Тус аймагай олонхи колхозуудай малшадай, илангаяа холын гүүртэнүүдэй ба огарануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, энэ аймагай «Путь Сталина» колхозой партийна организацие (секретаринь нүхэр Лодойбалов) абажа үзэе. Эндэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон һулаар табигданхай. Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Партийна организаци агитколлективээ хүтэлбэрилнэгүй. Агитаторнуудай семинар энэ жэлдэ нэгэшье удаа болоогүй. Малшад социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулагданагүй.

Мүн энэ аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой холын гүүртэнүүдэй малшадта газетэ, журналнууд хүргэгдэдэггүй, энэ жэлэй туршада тэдээндэ нэгэшье удаа кинокартина харуулагдаагүй юм. Тус колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Очиров холын гүүртэнүүдэй малшадта ошодоггүй, тэдэнэй ажаһуудалые мэдэдэггүй байха юм.

Мүн иимэ баримтанууд Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, партиин Хориин, Зэдын айкомууд ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлхэ хэрэгтэ, колхозой малшадые политическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангаха асуудалда анхаралаа багаар табидаг байһыень гэршэлнэ. Эдэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй.

ВКП(б)-гэй айкомууд, партийна организацинууд хадаа ниитынгээ малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын, адуу малайнгаа тоо толгойе улам олошоруулхын, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхын тулада колхознигуудай, бүхы малшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха, ниитын малажалые хүгжөөхэ тухай партиин, советскэ правительствын шухала тогтоолнуудые тэдэнэртэ хүсэд ойлгуулха зэргэтэй.

Колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэртэ, партийна организацинуудай секретарьнуудта, малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы коммунистнууд, комсомолецууд болон колхознигуудта ВКП(б)-гэй обкомой нээмэл бэшэг һаяхан газетэдэ толилогдоо. Энэ бэшэгые колхознигуудта, бүхы малшадта һайнаар ойлгуулха, тэрэниие колхознигуудай хамтын суглаанууд, үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй.

Малшадай дунда элидхэл болон лекцинүүдые үнгэргэхэ, тэдэнэртэ кинокартинануудые хододоо харуулжа байха тон шухала. Тиихэдээ холын фермэнүүдэй болон гүүртэнүүдэй малшадта илангаяа анхаралтайгаар хандаха хэрэгтэй. Фермэ, отара бүхэндэ улаан булан эмхидхэхэ, тэрэнээ радиоприемник, шэнэ газетэ, журнал, шатар, даам ба бусад хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангаха шухала. Мүн аргын байбал тэндэ партийна группа гү, али партийно-комсомольско группа байгуулхада болохо байна.

ВКП(б)-гэй айкомууд, партийна эхин организацинууд, хүдөөгэй бүхы коммунистнууд хадаа эд бараан, сай тамхин болон бусад хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь малшадые гүйсэд хангаха, тэдэнэй гэр байрые һайнаар түхеэрхэ хэрэгтэ анхаралтайгаар хандаха зэргэтэй.

Колхозуудай малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулая! Малшадай үйлэдбэриин ба политическэ эдэбхи үүсхэлые улам дээшэлүүлэе, адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулжа, тоо толгойень улам олошоруулая, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлэе!

Манда дайн хэрэггүй

Прибайкальскэ аймагай Гремячинск тосхондо олон тоото загаһашадай, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай суглаан һаяхан болобо. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампани тухай нүхэр Мурзиненкын элидхэлые тэдэнэр шагнаба.

Удаань нүхэр Мищенко бодоод, иигэжэ хэлээ:

—Эб найрамдалай түлөө би үнэн зүрхэнһөө гараа табихаб. Юундэб гэхэдэ, манда дайн огто хэрэггүй. Бидэ советскэ хүнүүд амгалан ажалаа хэжэ, коммунизмын агууехэ барилгануудые барижа байнабди. Бидэнэр Эхэ ороноо улам хүсэтэй, ажабайдалаа улам һайн болгохын тула элбэг ехэ модо, загаһа болон бэшэ бэшэ зүйлнүүдые үдэр ерэхэ бүри ехээр үгэжэ байнабди. Эб найрамдалда уряалһан документдэ табиһан манай гарнууд дай үүдхэжэ байһан американо-английска хара нохосуудта сохилто болог лэ!

Мүн тэрэшэлэн багша Абашова, Горячинска загаһанай заводой загаһашад үгэ хэлэбэ.

Тэндэ сугларһан бүхы ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада бултадаа нэгэн һаналтайгаар гарая табиба.

Горячинска загаһанай заводой хүдэлмэришэд эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаба.

Ч. Викторова.

Кварталай түсэб дүүргэбэ

Улан-Удын гастрономой магазинай коллектив үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ III кварталайнгаа дүн гаргажа, IV кварталда хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб хараалба. Үнгэрэгшэ кварталда абаһан уялгаяа тус коллектив дүүргэө.

Магазинай продавецүүд нүхэд Емельянова, Мархаева, Якунина, Башенхеева гэгшэд түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тэдэнэр худалдан абагшадта культурнаар хандадаг, хүдэлмэрилдэг газарнуудаа сэбэрээр байлгадаг юм.

Магазинай коллектив Октябриин һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо доо эд бараанай эрьесын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, Сталинска Конституциин үдэр хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаа.

И. Гроссман.

Улан-Удын мотор заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байна. Токарь Леонард Михайлович Егоров тус заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Тэрэ хадаа жэлэйнгээ түсэбые сентябрь һара соо дүүргээд, 1952 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Егоров үдэрэйнгөө даалгабарине 300 процент дүүргэжэ, һайн шанартай продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Егоров деталиин хэмжээе абажа байна.

А. Мантаевай фото.

Патриотическа дэбжэлтэ

Сэлэнгын аймагай «Путь социализма» колхозой полевой станда колхознигууд олоороо сугларба. Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Аюржанаев Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга үнгэргэхэ тухай мэдээсэбэ. Сугларһан колхознигууд нэрьемэ шангаар альгаа ташан тус мэдээсэлые угтаа. Удаань, ВКП(б)-гэй айкомой түлөөлэгшэ нүхэр Хамаганов элидхэл хэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглэбэ: «Бидэнэр энэ түүхэтэ документдэ гараа табихаяа суглараабди. Гар табилгамнай, эб найрамдалай түлөө тэмсэлнай американо-английска империалистнуудта үхэлэй сохилто болохо байна». Элидхэлэй һүүлээр үндэр наһатай үбгэн Зодбоев: «Бидэ гараа табихаһаа гадна, ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, Эб найрамдал бэхижүүлэлсэхэ ёһотойбди» гэжэ мэдүүлээ. Бусад хэдэн нүхэд үгэ хэлэһэн байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга патриотическа дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө.

Г. Цыдыпов.

Улам эршэтэйгээр ажаллахабди

Советскэ хүнүүд амгалан тайбан байдалай бүхы дэлхэй дээрэ батажахын түлөө тэмсэжэ, ажаллажа байна. Тиимэһээ бидэнэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиха зуураа, колхоздоо улам эршэмтэйгээр ажаллаха гэжэ шиидээбди.

Манай агрегадай гэшүүд абаһан уялгаяа дүүргээ. Сезон соогоо 500 гектар үбһэ сабшаад, мүнөө таряа хуряалгада ябажа байнабди. Манай комбайнова агрегат үдэр бүриингөө даалгабарине хододоо дүүргэнэ.

Мүн һүнэй-товарна фермын һаальшад Евгения Овчинникова, Пелагея Кривоконова, Анастасия Овчинникова ба бусад һайнаар хүдэлмэрилжэ, эб найрамдалай хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулна. Эдэнэр туд бүридөө 1000—1100 литр һү үнеэн бүхэнһөө һааһан байха юм.

И. Петренко, Иволгын МТС-эй тракторист.

Республикын загаһашадай амжалта

Загаһанай промышленностиин «Байкалгосрыб» трестын предприятинуудай коллективүүд загаһа барилгын III кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ һэн. Тэрэнэй ашаар тус трестын предприятинууд загаһа бариха 3-дахи кварталайнгаа түсэб 139 процент дүүргэбэ.

Кабанскын загаһанай завод социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлбэ. Энэ заводой загаһашад 3-дахи кварталайнгаа түсэбые 172 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 14 мянган пүүд һайн шанартай Байкалай омуль заводтоо тушаагаа.

Тиихэдэ Т. Мошкиной хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада III кварталай түсэбые 232 процент, П. Цыбан гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада — 205 процент дүүргэө.

Зарим түрүү загаһашад һайн амжалтануудые туйлажа, загаһа бариха даалгабаряа үдэр бүри 200 процент хүрэтэр дүүргэдэг байгаа. Тэдэнэй тоодо загаһашад нүхэд Я. Якушев, В. Леликов, Л. Фролова, Е. Купцова гэгшэд оролсоно.

Усть-Баргузинска, Нижне-Ангарска загаһанай комбинадууд ба Горячинска загаһанай завод III кварталда загаһа барилгын түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

«Байкалгосрыб» трестын хүдэлмэришэд загаһа барилгын III кварталайнгаа түсэбэй дүүргэлтые суглаан дээрээ хаража үзөөд, Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, улам дээшэлүүлһэн уялгануудые абаа.

Н. Тюрнев.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Ленинград. «Буревестник» гэжэ гуталай фабрикын новаторнууд М. Левченко ба Г. Мухановай гэгшэдэй уряалые Кировско заводой хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэжэ. Операци бүхэндэ продукциин уезэ хэмдаруулхын түлөө мүрысөөндэ олон хүдэлмэришэд оролсобо. Тэдэнэй тоодо токарь-точильщик Г. А. Иванов оролсоно. Тэрэ хадаа ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь-точильщик Г. А. Иванов.

ТАСС-эй фотохронико.

Курильска аралнуудые ородуудай нээһэн тухай

ЛЕНИНГРАД, СССР-эй географическа общестьодо болоһон заседани дээрэ А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска гүрэнэй университедэй доцент, түүхын наукануудай кандидат И. И. Огрызко гэгшэ «Курильска аралнуудые ородуудай нээлгэ» гэһэн элидхэл хэбэ.

Текстнүүдтэйгээр зурагдаһан хуушанай дүрбэн чертёжуудые шэнжэлэн үзэлгэ хадаа Курильска аралнууд мүнөө хүрэтэр тоологдожо байһанай ёһоор XVIII зуун жэлэй эхиндэ бэшэ, харин XVII зуун жэлэй тэн багаар нээгдэһэн байна гэжэ тодорхойлогдоно. Энэ нээлтэ болбол далайда тамарагша солото ород Семен Дежневэй экспедицитэй холбоотой юм. Энэ экспедициие эмхидхэһэн Федот Алексеев хэнһээшье түрүүн Курильска аралнуудта ошоһон байна. Тэрэ хадаа 1648 ондо Камчаткые, удаадахи жэлдэнь Курильска аралнуудые нээһэн юм.

Федот Алексеевэй Курильска аралнуудта ошоһоной һүүлээр XVII зуунжэлэй хоёрдохи хахадта, далайда тамарагша ородууд Тарас ба Михаил Стадухинтан тус аралнуудта ошоһон байгаа.

Архив сооһоо олдоһон, Курильска аралнуудай хуушанай чертёжууд ба текстнүүдые далайда тамарагша зоригто ород Иван Козыревский зохёоһон байгаа гэжэ тодорхойлогдоо. Тэрэ хадаа XVIII зуунжэлэй эхеэр тус аралнуудта ошоһон байгаа.

Хожомынь Беринг, Миллер ба Крашенинников гэгшэд Курильска аралнууд тушаа мэдээсэл хэхэдээ Иван Козыревскиин материалнуудые ашаглаһан байгаа гэжэ шэнжэлэлгээр тодорхойлогдоо.

Колхозно малшадай амжалта

ХАРЬКОВ. Близнецовско районой «Червона Самара» колхоз малажал үсхэбэрилхэ гурбан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Колхозой фермэнүүд даалгабаряар хараалагдаһанда орходоо мүнөө һураггүй олон малтай болоо. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулһанай, тэжээлэй рационуудые зүбөөр нэбтэрүүлһэнэй, малые анхарал ехэтэйгээр харуулһанай ба фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилһанай ашаар һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэнэй һү үгэлгэ гурба дахин шахуугаар дээшэлээ. Мяха ба һүнэй өөрын үнэ 50 процентээр химдарһан байна. Һэдондэной энэ үеынхидэ орходоо 51500 литр һү ехээр гүрэндөө тушаагаа, мяха тушааха жэлэй түсэбые 36 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

НЮТАГ БҮРИИН ҺОНИНУУД

◆ Энэ жэлдэ Измаильска областьдо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал сүм усадхагдаа. Энэ хэрэгтэ гүрэн 1200 мянган түхэриг һомолһон байна.

◆ Арменидэ колхозно тосхонуудые радиофикацилха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 40 колхоз радиофикацилагдаа. Мүнөө үедэ колхознигуудай гэрнүүдтэ 20 мянга шахуу радиоточконууд ба хэдэн мянгаад приёмнигууд тодхогдонхой.

◆ Литовско ССР-эй сахарна заводууд шэнэ ургасын свекло бүйлуулжа эхилээ. Мариямпольско ба Паневежскэ заводууд сахар гаргажа эхилээ.

◆ **Витебскэ областьдо сад тарилгын арбан хоног үнгэргэгдэжэ байна. Үрэ шэмэстэ хэдэн арбаад мянган модод, малинын, крыжовнигой, үхэр нюдэнэй эшэнүүд һуулгагдана. Ажалшад шэнээр тариглаһан садуудаа «Эб найрамдалай садууд» гэжэ нэрэлнэ.**

◆ «Электросталь» заводой (Московско область) клуб соо нээгдэһэн выставкэдэ предприятиин хүдэлмэришэдэй зураһан 50 шахуу картинанууд ба зурагууд табигданхай. Тэдээн дотор советскэ арадай зохёон байгуулхы амгалан ажал харуулагдаһан байна.

30 һарын даалгабари дүүргэбэ

Джамбульска областиин Каратаулахи горно химическэ комбинадай механическа цехын токарь Николай Егоров энэ жэлэй эхинһээ хойшо 30 һарын даалгабари дүүргэбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Политическэ хүдэлмэриие һуладуулһан дээрэһээ

Ниитэ-политическэ хүдэлмэрин болбол ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлдэг, ажахын-политическэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие зоригжуулан эльсуулдэг хүсэтэ зэбсэг мүн. Хэжэнгын аймагай колхозуудай зарим партийна организацинууд энээниие мэдэржэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ анхаралаа саг үргэлжэ хандуулдаг, энэ хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулдаг байна. Жэшээлхэдэ, Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой парторганизации (секретариинь нүхэр Доржиев) агитаторнууд колхозно үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта хубаарилан табигдаhай. Тус парторганизациин агитколлектив политическэ болон ниитэ эрдэмэйнгээ талаар бэлэдхэлтэй нүхэдөөр бүрин эмхидхэгдэнхэй. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин үрэнь колхозой ажал хүдэлмэридэнь элеэр харагдана. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээл түрүүлэн гүрэндэ тараа тушаажа дүүргэhэн байха юм. Мүнөө тус колхоз үрэнэйнгөө фонд байгуулжа байна.

Зүгөөр, аймаг дотор бүхыдэнь абаад үзэхэдэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна олохон организацинуудай зүгһөө энэ шухала хэрэгтэ бага анхарал табигдана. Молотовой, Маленковой, Тельманэй нэрэмжэтэ, «Манай ажал», «Зурганай зам» ба бусад зарим колхозуудай партийна организацинууд колхознигуудай дунда, илангаа малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри һулаар ябуулдаг байна. Фермэнүүд болон гүүртэнүүд дээрэ, полевой стануд, тогууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай дунда элидхэл, лекци ба хөөрэлдөөнүүд тон үсөөн болодог.

Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ тус аймаг соо хэблэл багаар хэрэглэгдэнэ, республиканска ба аймагай газетэнүүд эндэ муугаар тараагдана. Энэ хадаа аймаг дотор ниитэ-политическэ хүдэлмэриин һулаар ябуулагдажа байһаниие мүн лэ гэршэлнэ гэшэ. Энгельсын, Кировэй нэрэмжэтэ, «Манай ажал» ба бусад колхозуудта газетэ тараалга илангаа муу ябажа байна. Энээнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, аймагай хэлхээ холбооной конторо (начальнигынь нүхэр Булдаев) газетэ тараалга эмхидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа тон багаар табина. Аймагай центрын хажуудахана байгаа Шанаа, Уляабар Шугы болон бусад нютагуудай гүүртэнүүдтэ газетэ захиха дуратай малшад үсөөнбэшэ байбашье, хэлхээ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд тэрээгүүр ябажа, захил абадаггүй байха юм. Тиимэһээ дурсагдаһан гүүртэнүүдтэ нэгэшье хүн газетэ абадаггүй, газетэдэ гараһан һонинуудые мэдэдэггүй байба. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой № 1 бригадада газетэ захиха хүнүүд бии. Зүгөөр захил абалгын муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ эндэ нэгэшье хүн газетэ абанагүй.

Мүн газетэ, журналнуудые захигшадтань саг болзортонь хүргэхэ ябадал аймагай олохон колхозуудта муугаар эмхидхэгдэнхэй. Сталинай нэрэмжэтэ (Хэжэнгэ), Тельманэй, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудай правлениинүүдтэ газетэ, журналнууд хэдэн олон хоногоор хэбтээжэ байдаг юм. Газетэ, журнал тарааха ба захигшадтань дары түргөөр хүргэхэ, ойлгууламжын хүдэлмэридэ энэниие хэрэглэхэ асуудалнуудта партиин айком һаналаа багаар табина.

Политическэ хүдэлмэриие ВКП(б)-гэй айкомой тоодоггүй байһаниинь һаяхан үнгэргэгдэһэн партийна эдэбхитэдэй суглаан гэршэлнэ. Тус суглаан партийна эдэбхитэдэй суглаан бэшэ, харин ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн шэнгеэр үнгэргэгдэбэ. Үгэ хэлэһэн нүхэд ажал тухайгаа хэлээд лэ, ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай тон багаар хэлээ.

Олон колхозуудта. полевой стануудта ба малажалай фермэнүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци муугаар эмхидхэгдэнхэй. Лозунгнууд болон плакадууд удаан саг соо шэнэлэгдэнэгүй, ханын газетэнүүд ба «дайшалхы хуудаһанууд» үсөөн гаргагдана. Аймагай центртэ, мүн олонхи колхозуудта показательнуудай доска, газетын витринэнүүд хэгдэнэгүй байна.

Аймаг дотор агитационно-ниитын хүдэлмэриин һулаар табигдаһан ушар хадаа ажахынгаа хүгжэлтын талаар энэ аймагай гэрэлдэжэ ябаһан шалтагаануудай нэгэниинь болоно. Ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые аймагай колхозууд дүүргэнэгүй. Тэрэшэлэн маллаа тэжээл бэлэдхэлгэ, дулаан байра барилга, намараар пар хахалалга тэндэ муугаар ябуулагдажа байна. Мүн таряа хуряаха ба гүрэндэ тушааха талаар аймаг ехэ гээгдэлтэй.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг агитационно-ниитын хүдэлмэриин ехэхэн дутагдал гэхэдэ, партиин айком болбол улад зоной дунда политическэ элидхэлнүүдые партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хэхэ ябадал муугаар эмхидхэгдэнхэй. ВКП(б)-гэй айкомой элидхэлшэд, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагай лекторнууд, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүд муугаар хүдэлмэрилнэ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Содномов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоев ба тэрэнэй орлогшо нүхэр Дашиев, аймгазетын редактор нүхэр Базарон, аймагай прокурор нүхэр Бурхиев ба аймагай бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд олониитэ зоной дунда элидхэл, лекци тон үсөөн уншадаг байна.

Гадна культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха асуудалда партиин обкомой V пленум ехэ анхарал хандуулаа һэн. Тиин аймагай культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанууд, жэшээлхэдэ, Чесаньин хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Буханеев), аймагай культурын байшан ба бусад муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Гэбэшье, олонхи колхозуудай клубууд, улаан булангууд ба зарим хүдөөгэй клубууд хүдэлмэрээ һулаар ябуулна. «Улаан Таряашан», Ленинэй, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай клубууд ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй. Мүн бусад колхозуудай клубуудта, уншалгын байшангуудта ба библиотекэнүүдтэ элидхэл, лекцинүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Мүнөө үедэ колхозой нэгэшье клуб, мүн Дээдэ-Худанай хүдөөгэй клуб, Хэжэнгын уншалгын байшан үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэн болодоггүй, гэр байрань, сонхо үүдэнүүдынь, пеэшэнүүдынь заһабарилагдаагүй, хүсэд хүрэхэ түлээ залһан бэлэдхэгдээгүй, шухала түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаагүй байна юм.

ВКП(б)-гэй айком, партийна эхин организацинууд болбол ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые зайсуулан, энэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, тиин ажахынгаа гээгдэлые усадхаха хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ уялгатай.

Ц. Будаев.

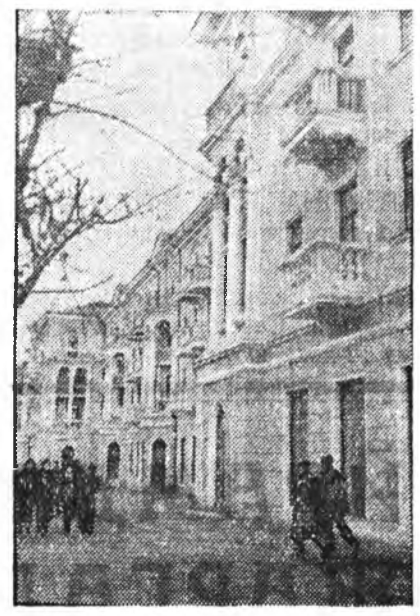
Үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэн бэшэ

Мухаршэбэрэй аймагай культурно-гэгээрэлэй олонхи эмхи зургаанууд мүнөө хүрэтэр үбэлдэ бэлэджэ эхилээгүй. Колхозуудай клубуд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд ажалшадай культурна эрилтэнүүдые бүрин хангажа шадахагүй байдалтай байна. Жэшээнь, «Улаан-Шулуута» колхозой клуб сонхогүй, уншалгын байшан үни сагһаа хааглашанхай, номууд ба бүхы бусад хэрэгсэлнүүдынь сомоной Советэй гэртэ тооһо шоройдо дарагдажа хэбтэнэ. Ибэач нүхэр Д. Нимаев агитационно-ойлгуулагчын хүдэлмэридэ хайша хэрэглэн хандана, таряа хуряалгын үедэ колхозунигуудай дунда нэгэшье элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргөөгүй, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһануудые» огто гаргаагүй байха юм. Гадна, нүхэр Д. Нимаев клубаа, уншалгынгаа байшангые үбэлдэ бэлэдхэнэгүй.

Тэрэшэлэн Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо ниимэрхүү дутагдалнууд бии. Колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Батуев культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ зохихо анхарал табинагүй. клуб ба уншалгын байшангые заһабарилха, дулаалхыя оролдоногүй.

Тээд аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг (даагшань нүхэр Леонов) аймаг доторхи культурно-гэгээрэлэй бүхы эмхи зургаануудые үбэлэй условинуудта хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэхэ тушаа хэмжээ абанагүй.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

1950 ондо Николаев городто хэдэн арбаад олон дабхар байшангууд баригдажа, 2 мянгаһаа дээшэ хүдэлмэришэд, албахаагшад уужам һарууд, һайнаар түхеэрэгдэһэн байранүүдтэ ороо һэн. Мүнөө жэлдэ байрын гэрнүүдые барилга ниилээд ехээр үргэлжэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советска улицадахи байрын шэнэ гэр харуулагдана.

ТАСС-эй фотохроника.

Олон үхибүүтэй эхэнүүд шагнагдаба

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол олон үхибүүтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденууд ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Бичурын, Зэдын, Кударын, Кяхтын, Яруунын, Баунтын, Баргажанай, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Иволгын, Прибайкальска, Байкало-Кударын аймагуудай болон Улан-Үдэ городой Железнодорожно ба Пригородно районуудай 159 эхэ шагнагдаа.

Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн С. Б. Шалбанова, Бичурын аймагай «Защита мира» гэжэ колхозой гэшүүн В. Б. Ткачева, Зэдын аймагай Петропавловкын дунда һургуулиин багша Ц. Б. Бадматарова, Баргажанай аймагай Усть-Баргузин поселогой гэрэй эзэн эхэнэр М. Г. Буторина «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар шагнагдаа.

Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. И. Кашина. Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельсоведэй үхибүүдэй яслиин хүдэлмэришэн Ф. Д. Шайдурова, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница К. Юмухаметова, Кударын аймагай «Красное знамя» колхозой колхозница М. П. Телешева гэгшэд «Эхын медаль» гэжэ I шатын медальнуудаар шагнагдаба.

—o—

„Политһургуулинуудай һурагшадта туһаламжа" гэжэ номууд

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулан, Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл бурят-монгол хэлэн дээрэ «Политһургуулинуудай һурагшадта туһаламжа» гэһэн хоёр ном хэблэн гаргаба.

Нэгэдэхи ном соо ниимэ долоон темэнүүдээр материалнууд оруулагдаа: «Хаанта Россида хүдэлмэришэд болон таряашад ямар байдалтай байгааб, өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө хайшан гэжэ тэмсэдэг һэм», «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци», «СССР дотор социалистическэ общество байгуулга», «СССР ба капиталистическэ дэлхэй», «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн», «Советскэ социалистическэ общество», «Советскэ социалистическэ гүрэн». Энэ номые политһургуулинуудай нэгэдэхи жэлээ һурагшад үзэхэ юм.

Хоёрдохи ном соо ниимэ зургаан темэнүүдээр материалнууд оруулагдаа: «Советскэ арадай единэ бүлэ», «ВКП(б) — советскэ обществын хүтэлбэрилхы ба шэглүүлхы хүсэн», «Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) парти хайшан гэжэ байгуулагдаһайб», «Советскэ Союз — эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түшэг тулгуури», «Советскэ арад СССР-эй арадай ажахые дайнай хойто тээхи үедэ һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ», «Манай үг зорилго — коммунизм». Энэ номые политһургуулинуудта хоёрдохи жэлээ һурагшад үзэхэ байна.

Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай хамтын декларацида харюу болгон

Советскэ Правительствын эльгээһэн нотонууд

Энэ оной сентябриин 26-да США-гэй Посол г-н Кэрк, Великобританиин Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Грей ба Францийн Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Брионваль гэгшэд СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводо ерэжэ, Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай хамтын Деклараци-ин текстые дамжуулан үгэбэ.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский октябриин 11-дэ США-гэй Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Камминг, Великобританиин Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Грей ба Францийн Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Брионваль гэгшэдые ерүүлэн уулзажа, США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай хамтын Декларацида харюу болохо Советскэ Правительствын нотонуудые тэдэндэ барюулаа.

США-гэй, Великобританиин ба Францийн хамтын Декларациин текст ба США-гэй Правительстводо Советскэ Правительствын эльгээһэн харюугай нотын текст доро тунхаглагдаба.

США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай Деклараци

«Италитай баталһан Эбэй Договорой табигдаһан проблемые сүлөөтэ нацанuудай хоорондын хани харилсаае найралдуулан хүгжөөлгын интересүүдтэ хайшан гээд эгээн һайнаар шиидхэхэ тухай асуудалые Холбоото Штадуудай, Францийн ба Нэгэдэмэл Королевствын Правительствонууд нэгэ-хэдэн сагай турша сос хаража үзэһэн байна.

Итальянска арадай хүсэлтэй зохилдуулан, дайнай һүүлэй үеын туршада сугтаа дайлалдагша талань боложо союзнигуудтай һайнаар хани харилсаһан Итали демократическа ёһо гуримуудые һэргээн байгуулаа. Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин Уставай удхатай зохилдуулан, Итали хадаа сүлөөтэ эбэй хэрэгтэ һаналаа нэгэдүүлхын тулада шухала туһые эб найрамдалда дуратай ба демократическа бусад правительствонуудта хододоо хүргэдэг байна.

Тээд Генеральна Ассамблей дээрэ голосовалдаг гэшүүд-гүрэнүүдэй олонхиин дэмжэлгые гурба дахин абабашье, үнэн зүбөөшэ арсалгаһаа шалтагаалан, Договорой ба Уставай ёһонууд зүришэгдэн, Итали хадаа Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гэшүүндэ үшөө ороодүй байһаар.

Тэрээнһээ гадна, Итали болбол Эбэй Договорой үндэһөөр зарим хизаарлалтануудта оруулагдаад ба эрхэ зэргэнь багадхагдаһаар байһаар. Эдэ хизаарлалтанууд мүнөө үеын байдалдашье, арадуудай демократическа ба сүлөөдэ дуратай бүлын зэргэдэ, тэгшэ эрхэтэ гэшүүн болохо Италиин статустэшье саашадаа таарахагүй байна.

Тиимэһээ, событинуудаар бүримүнһөө зайсуулагдаһан гэхэ гү, мүнөөнэй оршон байдалда һабашье зүбтүүлэгдэхэгүй гү, али өөрыгөө харамдаха Италиин шадабарида хамаадаха аад, мүнөө бии байгаа саг үргэлжэ хизаарлалтанууд ба дорможолон хандлагуудые, гурбадахи талануудай эрхэдэ хохидол ушаруулхагүй гээр, Италитай хэхэ индивидуальна харилсаануудтаа хамаатай байгаа һаань зайсуулха тушаа Италиянска Правительствын гүйлтые залхистойгоор хаража үзэхөөр бэлэн байһан тухайгаа гурбан правительствонууд тус бүридөө мэдүүлнэ.

Нэгэдэмэл Нацанuудай Организацида гэшүүн болон ороло Италиида хангахын тула шухала бүхы хүсэлэлгэ гаргахаар шиидэхэ ба Италиида гурбан Правительство тус бүридөө энээгээр дахин батална мэдүүлнэ. Энэ Деклараци ехэдаа Эбэй Договор баталһан бусад талануудай зүгһөө үргэнөөр һаншагдаха, мүн тэдэнэй зөөлэн ябуулгануудые хэхэ байха гэжэ гурбан Правительство найдана».

Советскэ Правительствын 1951 оной октябриин 11-нэй ното

«Энэ оной сентябриин 26-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводо США-гэй Посольствын дамжуулһан ба Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ тухай асуудал табиһан США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай хамтын Декларацитай дашарамдуулан, Советскэ Правительство иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

1. США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонууд Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ тухай асуудал табиха зуураа, тэрэниие «сүлөөтэ нацанuудай хоорондын хани харилсаа хүгжөөлгын» интересүүдтэ хэхэ шухала байһан хэбэртэйгээр дурдана. Тиимэ тайлбарилга хадаа Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ гэһэн бодото зорилгонуудай халхавь болоно. Үнэндээ тэрэнь ондоо оронуудтай Италиин хани харилсаае хүгжөөхын тулада бэшэ, харин Италиие агрессивнэ Атлантическа блогой интересүүдтэ хэрэглэхын тулада, Италиин зэбсэгтэ хүсэнүүд тушаа Эбэй Договорoор тоггоогдоһон хизаарлалтануудые тэрэнэй түлөө болюулхын тулада хэрэгтэй байна гэжэ баримтанууд харуулна. Агрессивнэ Хойто-атлантическа блогто ороходоо, Эбэй Договорто таарахагүй үйлэгануудые Италиин даажа абаһан түшаа, энээнтэй дашарамдан тус Правительствонуудай даахa харюусалга тушаа США-гэй Правительствын, тэрэшэлэн Великобританиин, Францийн ба Италиин Правительствонуудай анхаралые өөрынгөө 1949 оной июлиин ба сентябриин нотонуудта соо Советскэ Правительство хандуулһан байгаа.

Эбэй Договороор абаһан уялганuудаа эбдэн, сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдэй үргэн ехэ программа мүнөө бэелүүлжэ байгаа Итальянска Правительство хадаа Хойто-атлантическа блогто хүнүүдые үгэхэ гол газарнуудай нэгэниинь боложо байна, энээниие Италиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд сэхэ мэдэрнэ. Жэшээлхэдэ, итальянска генеральна штабай начальник генерал Маррас 1950 оной октябрьда, Вашингтондо байхадаа иигэжэ мэдүүлһэн юм: Итали хадаа бусад континентальна ехэ гүрэнүүдэй хүсэнүүдһээ дутуугүй сэрэгэй хүсэнүүдые Атлантическа союзай мэдэлдэ үгэнхэй, мүн Италиимнай Францитай ба Баруун Германитай хамтадаа, «амиды хүсэнэй» эгээн ехэ хубитые оруулха» гүрэн болоһоо. Италиин оборонын министр Паччарди 1950 оной ноябрьда Юнайтед Пресс агентствын корреспондентгэй хөөрэлдэхэдөө, Индо-Хитадта Францийн хэжэ байгаа дайе анхаралда абабал, «Атлантическа союзай ондоо ямаршье гүрэн Италиинхиһаа олон дивизиие үгэжэ шадаха» гэжэ тэрэ өөрынгөө гэжэ мэдүүлһэн юм.

Тиимэ болохоловоо США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонууд Италиин территори, тэрэнэй хүнүүд ба материальна ресурснуудыень Хойто-атлантическа пактын агрессивнэ зорилгонуудые бэелүүлхэдэ таарулхын тула Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэхэ гэжэ эрмэлзээд, энэнь США-гэй, Великобританиин ба Францийн агрессивнэ политикын бүхы шэглэлдэнь таараха байна.

Энэ политикань дэлхэйн хоёрдохи дайнай ушаруулһан бүхы хохидолнуудай һүүлээр үшөө тэнхэрээгүй итальянска арадай интересүүдтэ оройдоо хамаадахагүй байһандаа адляар, мүн Европодо амгалан байдал сахилгын интересүүдтэ огто хамаадахагүй байна. Иимэ политика хадаа Гитлерэй ба Муссолиниин политикаһаа шалтагаалан нэгэтэ үзэгшэһөөнь бури ехэ гасалан зоболонгуудта Италиие ба итальянска арадые оруулангүй байха арганьгүй.

2. Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гэшүүндэ абтаха ябадал Италида хангаха шухала гэжэ США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай Деклараци соонь мүн лэ мэдүүлэгдэнэ, тиихэдээ Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гэшүүн болгон Италиие абалгада «арсалта» гэдэгые хэрэглэхэ мүнөө хүрэтэр һаад хэжэ байһан хэбэртэйгээр харуулагдана.

Иимэ мэдүүлгэнь бодото байдалда таарахагүй байна, яахадааб гэбэл, үнэхөөр эрхэтэй бусад бүхы гүрэнүүдтэл адляар Нэгэдэмэл Нацанuудай гэшүүн болгон Италиие абаха тушаа Советскэ Союз хэзээшье арсаагүй юм. Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гэшүүн болгоһон мүнөө хүрэтэр Италиин абтаагүй байһаниинь имагтал США-гэй, Великобританиин ба Францийн гэмээр болоо, эдэнэр Нэгэдэмэл Нацанuудай Организацида шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудалаар тон болонгогүй хараа бодол баримталһан байна.

3. Советскэ Правительство бури 1944 оной мартада, бусад оронуудһаа урид, Италитай шууд, сэхэ харилсаа тогтоожо, дипломатическа статустай түлөөлэгшэдые эльгээлсэһэн байгаа.

Италиин тэгшэ эрхэтэ гүрэн болохыень хүсэдэг хүсэлэнгөө бүтээхэ болгон, Советскэ Правительство хадаа Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэлгэһөө, Эбэй Договороор тогтоогдоһон хизаарлалтануудые дахин хаража үзэлгэһөө, тэрэшэлэн Болгаритай, Венгритай, Финляндитай баталһан эбэй договорнуудые мүн тиимээр дахин хаража үзэхэ ба дайнай үедэ Италидал адли байһан эдэ оронуудые ООН-до абаха условитойгоор Италиие ООН-до абалгаһаа арсаагүй тухайдаа мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта, Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэлгэ эб найрамдал хангалгын хэрэгтэ ямаршье хохидолгүй ушаруулха ёһогүй, Хойто-атлантическа блогой сэрэгэй агрессивнэ түсэбүүдтэ Италиие элсүүлхэ тула хэрэглэгдэхэ ёһогүй гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. Харин, Италитай баталһан Эбэй Договорые дахин хаража үзэлгэ хадаа эб найрамдал бэхижүүлхын ушарһаа тэгшэ эрхэтэй Италиие хүнэлэн Италида хангахын дааһанхай байдал Италида хангаха боломжо олгохо ёһотой гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Гэхэ зуура, агрессивнэ Хойто-атлантическа блогой составта Италиин хабаадалга байлгаха ушарһаа эб найрамдалай интересүүдтэ үндэһөөрөө зүришэнэ, Италиие агрессивнэ дайнай зам тулхиһэ; Италиин территори дээрэ гадаадын сэрэгэй базанууд ба гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгаашань Италиин тушаа эрхэ ба бэеэ даахa байдалые бэхижүүлхэһэгүй, харин даргана, тэрэниие дулдыдана оронь болгоно.

Тиимэһээ, эб найрамдал сахилгын ба бэхижүүлгын интересүүдые хүтэлбэри болгон, Советскэ Правительство хадаа Италитай баталһан Эбэй Договор дахин хаража үзэлгэ, агрессивнэ Хойто-атлантическа блогһоо Италиие гаргаад байһан һаань, гадаадын гүрэнүүдэй сэрэгэй базанууд ба сэрэгэй хүсэнүүдые Италиин территори дээрэһээ гаргажа абаха һаань, тухайгаа хизаарлалтатай ба эб найрамдалай хэрэгтэ түбшин хэрэглэгдэхэ хүсэнүүдые эбшэн ушар болоху туһайда мэдүүлнэ».

Иимэ удхатай нотонууд Великобританиин ба Францийн Правительствонуудта дамжуулагдаа. США-гэй Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ, Францийн Хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ тэдэнэй тэдэнэ дээрэ Сарюулагдаһан байна.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЕХЭ ТУЙЛАЛТА

СССР-эй В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ Центральна аэроклубай авиационно спортивна комисси болбол летчик-спортсмен В. Панченкын туйлалтые бүхэсоюзна шэнэ рекорд гэжэ баталба. Спортсмен болбол сентябриин 16-да Тушино гэжэ аэродромһоо спортивна «ЯК—18» самолёдоор ниидэхэдээ, 2000 километртэ часай 209,6 километр хурдаар ниидэһэн байна.

Комисси хадаа летчик В. Панченкын ниидэлгэ тухай материалнуудые дэлхэйн рекорд гэжэ баталхыень уласхоорондын авиационно федерацида эльгээгээ.

Хоридо малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые хүтэлбэрилнэгүй

Хориин аймагай олонхи колхозууд энэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна.

Октябриин 10-най байдалаар аймагай колхозууд үбһэ бэлэдхэлээр түсэбөө оройдоо 25,7 процент, силос даралгаар — 77,2 процент дүүргээ. Зарим колхозууд үбһэ, силос бүришье багаар бэлэдхэһэн байха юм. Жэшээнь, «Путь Сталина», Молотовой нэрэмжэтэ, Хориин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө оройдоо 12—18 процент дүүргэнхэй. Тон бага тэжээл бэлэдхэһэн болобошье, дурсагдагша колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба аймагай хүдөө ажахын таһагай хүтэлбэрилэгшэд (даагшань нүхэр Афанасьев, главна зоотехник нүхэр Маркизов) полинууд дээрэһээ соломо, михиинэ хуряажа абаха ба һайнаар хадагалха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Комбайнаар хуряагдаһан 7750 гектар таряанай талмайн оройдоо 3338 гектарай соломо, михиинэ октябриин эхин болотор арайхан гэжэ хуряагдаһан байгаа. Энэнь комбайнаар хуряагдаһан полинуудай миил 43 процентнь болоно. Энэ шухала хүдэлмэриие зарим колхозуудай тон ехээр унжагайруулһанай гэмээр энээниие мүнөө хүсэлдүүлхэнь бэрхэтэй болоод байна. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Байбородин) 532 гектар таряан комбайнаар хуряагдаһан болобошье, оройдоо 100 гектарайнь соломо хуряагдаа.

Зарим колхозууд бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ харууһалгада эзэн бусаар хандана. Үбһэнэй ба соломын һүринүүд хоройлогдонгүй, малда эдигдэһэн баримтанууд олон. Жэшээнь, Ашангын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой соломын хоёр һүри, Үдын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үбһэнэй хоёр һүри малда эдигдэжэ байна. Иимэ баримтанууд бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Малай байранууд үбэлдэ тон муугаар бэлэдхэгдэнэ. Колхозуудта малай нилээд олон байрануудай дутуу байбашье, зоотехническэ барилга тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Мүнөө жэлдэ баригдахаар хараалагдаһан 61 байрануудай оройдоо 8-ниинь баригдажа дүүргэгдээ. Тугалай ба хоридой байрануудай холо дутуу байгаашье һаань, нэгэшье байра баригданагүй. Үнеэнэй 8 байра баригдаха аад, оройдоо нэгэ байра, хониной 28 байрын орондо миил 2 байра баригдаа. Малай хуушан байрануудые заһабарилга тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Бүри һая болотор аймагай нэгэшье колхоздо гахайн, шубуунай ба тугалай байранууд заһагдажа эхилэгдээгүй байгаа. Малшадай байха гэрнүүдые заһаха ба культурна болбосон түхэлтэй болгохо талаар юушье хэгдэнэгүй.

Аймагай колхозуудта малай байрануудые барилга ба заһабарилга дээрэ оройдоо 55 хүн табигданхай. Иимэһээ энэ хүдэлмэриин удаанаар ябуулагдадагынь гайхалтай бэшэ. Калининай, Молотовой нэрэмжэтэ, «Улаан Одон» болон бусад томо колхозууд малай байрануудые үбэлдэ бэлэдхэхын тулада оройдоо 2—3 хүниие табиһан байха юм.

ВКП(б)-гэй Хориин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Болдохонов, аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Харламов малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй ехэ дутуунуудые хаража байбашье, энэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ талаар яаралтай хэмжээнүүдые абанагүй. Аймсоведэй гүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айком болбол малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй энэ шухала асуудалые зооветмэргэжэлтэдтэ найдажархиһан байха юм.

Хориин аймаг болбол республикын бүхы хонишодой социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ мүн. Һаяхан боложо үнгэрһэн хонишодой аймагай зүблөөндэ хабаадагшад хонин ажал хүгжөөлгөөр бага бэшэ уялгануудые абаа. Түрүү хонишодой энэ үнэтэ үүсхэлые бүхы хэмжээгээр дэмжэн, аймагай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд эмхидхэлэй хүдэлмэриие шангадхаха, малажалайнгаа гээгдэлые усадхаха талаар яаралтай хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Ниитын малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэриин нэгэн шухала шата болохо малай үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхые уряалһан ВКП(б)-гэй обкомой бэшэгтэй бүхы малшадые танилсуулжа, тэдэнэй ажалай эдэбхиие дээшэлүүлхэ шухала.

Д. Санжимитыпов, «Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Малай шэмэтэ тэжээл

Малдаа шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тула Яруунын Һаханай совхоз мүнөө жэлдэ нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. 13.500 центнер силос дараха түсэбтэй байһан аад, 20000 центнер дараа. Мүнөө огородой культурануудай набшаһа, эшэ болон бусад үлэгдэлнүүд силослэгдэжэ байна. Корнеплодууд ба овощиин муу бэшэ ургаса хуряагдана. Хамта дээрээ 20000 центнер шахуу турнепс, брюквэ, капуста болон бусад культуранууд хуряагдаха юм.

Ж. Бадмаев.

Һургуулинуудта бодото анхаралаа хандуулха

Һургуулинууд болон үхибүүдэй эмхи зургаануудые үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгын һара байгша оной октябриин 7-һоо үнгэргэхэ тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан тогтоол гаргаба.

Мүнөө үбэлдэ бэлэдхэлгын хүдэлмэри ехэ таһалдалтай байна. Үбэлэй сагта эрхим һайнаар хүдэлмэрилхын тулада шухала условинууд республикын олохон һургуулинуудта ехэ дутамаг байһаар. 115 һургуулинууд түлишөөр огто хангагдаагүй, мүн 200 гаран һургуулинууд үбэлдөө хэрэглэгдэхэ түлишынгөө миил 25—50 процентые бэлэдхэһэн байха юм. Тиин, республикын бүхы һургуулинуудай хахадһаа олонхинь үбэлдөө һайнаар хүдэлмэрилхөөр бэлэн болоогүй байна бшуу!

Тэрэшэлэн олохон аймагуудта һургуулиин байшангуудые заһабарилга һалан муугаар үнгэргэгдөө, тиин зарим газарнуудта мүнөөшье хүрэтэр дүүргэгдээгүй. Мүн республикын олон аймагуудта багшанарай болон һурагшадай байрануудшье заһабарилагдаадүй байһаар.

Һургуулинууд болон үхибүүдэй байшангуудые үбэлэй условидо хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгын иимэ хангалтагүй байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, республикын гэгээрэлэй Министерство ба тэрэнэй нютагуудтахи органууд энэ шухалын шухала кампанида анхаралаа табяагүй, өөһэдынгөө хүтэлбэрилхы үүргые дүүргээгүй. Гэгээрэлэй Министерство болон тэрэнэй нютагуудтахи зарим органууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуунуудта һанаа амараар хандадаг, тэдэнээ усадхаха гэжэ оролдодоггүй зантай. Жэшээнь, элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдые ойрын сагта усадхаха тушаа хэдэн дахин уридшалан хэлэгдэһэн байбашье, хэрэгсээнгүй орхижорхиһон ушарнууд бии. «1951—1952 оной һуралсалай жэлдэ һургуулинуудые бэлэдхэхэ тухай» тогтоол БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной бүри март һарада гаргаһан байгаа. Энээнэй һүүлээр 4 һарын үнгэрөөд байхада, июль һарада, республикын Совминэй баһа нэгэ тогтоол гаража, һургуулинуудые һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ тушаа БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствын хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэниинь хатуугаар шүүмжэлэгдэжэ, бэлэдхэлгын бүхы хүдэлмэриие богонихон болзор соо амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан юм.

Теэд республикын гэгээрэлэй Министерство эдэ тогтоолнуудые хэрэг дээрэ бэелүүлээгүй. Энэ асуудалаар өөрынгөө хүдэлмэриин дутуунуудые усадхаагүй.

Энэ шухала хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа огто болохогүй.

Тэрэшэлэн һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгын хэмжээ-ябуулгануудые таһалдуулһан ябадалда мүн зарим аймгүйсэдкомууд зэмэтэй. Тэдэнэр һургуулинуудые үбэлэй условинуудта хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгэдэ анхаралаа табяагүй байха юм. Ажалшадай депутадуудай Баунтын, Тарбагатайн, Бичурын, Заиграйн, Баргажанай аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ хэрэгтэ илангаяа хойрогоор хандаһан байна. Жэшээнь, Баунтын аймагта жэл соо хэрэглэгдэхэ ёһотой түлеэнэй миил 26 процент һургуулинуудай газаань асаргданхай.

Эдэ дутуунуудые ойрын сагта усадхахын тулада шухала хэмжээнүүдые дары абаха хэрэгтэй. Һургуулинуудые үбэлэй условинуудта хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгэдэ олониитые элсүүлхэ шухала. Жэшээнь, түлеэ бэлэдхэхэ, һургуулиин байшангуудые болон багшанарай байрын гэрнүүдые заһабарилха, мүн һургуулинуудые һуралсалай шухала түхеэрэлгэнүүдээр хангаха ябадалда олониитын ба түрэлхидэй гаргаһан үнэтэ үүсхэлые дэмжэхэ, улам саашадань дэлгэрүүлхэ шухала. Иимэ үүсхэл гаргаһан жэшээнүүд манай республика дотор нилээд олон. Бичурын аймагай Бичурска дунда, мүн Шэбэртын ба Еланска долоонжэлэй һургуулинууд тэндэхи нютагай ажалшадай болон һурагшадай түрэлхидэй туһаламжын ашаар занятия бүрин бэлэдхэлтэйгээр эхилһэн байна.

Һургуулинуудые, илангаяа үхибүүдэй байшангуудые үбэлэй условинуудта хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгэдэ мүн Бурмонкоопсоюз ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой байһан аад, дүүргээгүй. Бурмонкоопсоюзай болон зарим аймпотребсоюзуудай хайхарамжагүй байһан дээрэһээ, үхибүүдэй байшангуудта хүмүүжүүлэгдэгшэдые гутал хубсаһаар, эдеэ хоолоор хангаха ябадал ехэ һулаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ хэрэгтэ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһанай шалгагаанаар олохон байшангуудай үхибүүд мүнөө хүрэтэр дулаан хубсаһа хунараар хангагдаагүй байһан зангаараа. Жэшээнь, Кударын аймагай үхибүүдэй байшан үбэлэй пальто, малгай, бээлэй, шарф гэхэ мэтэ зүйлнүүдые үшөө абаадүй байһаар. Тэрэшэлэн Больше-Лугска үхибүүдэй байшан мүн иимэ байдалда байна.

Хойто-Байгалай аймагай Нижне-Ангарска үхибүүдэй байшан промышленна эд бараануудаар хангагдаагүй байха юм. Тус аймагай потребсоюз фондгүйбди гээд, энээндэ анхаралаа хандуулнагүй. Тиихэдэ республикын гэгээрэлэй Министерствын үхибүүдэй байшангуудые эрхилдэг таһаг энээн тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Иимэ байдалые саашадаа удаан тэсэжэ болохогүй.

Һургуулинуудые үбэлдэ бэлэдхэлгын хэрэгтэ партиин зарим айкомууд (Ториин, Тарбагатайн, Бичурын) анхаралаа багаар хандуулна. Мүнөө тусхайта һарын соносхогдоод байхада, ВКП(б)-гэй бүхы айкомууд энэ хэрэгые өөһэдынгөө үдэр бүриин хиналта доро абаха, энээниие большевистскээр хүтэлбэрилхэ зэргэтэй.

Советскэ гүрэн болбол арадай гэгээрэл болбосоролые түргөөр хүгжөөхэ ябадалда тон ехэ анхаралаа хандуулна, һургуулинуудай болон үхибүүдэй байшангуудай хэрэгсэлнүүдтэ жэл бүхэндэ айхабтар ехэ мүнгэн зөөри һомолжо үгэнэ. Зүгөөр энэ мүнгэн зөөриие зүбөөр ба шадамараар хэрэглэхэ шухала.

Республикын бүхы һургуулинуудые ба үхибүүдэй эмхи зургаануудые үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэлгые соносхогдоһон һарын болзор соо бүрин һайнаар дүүргэхэ тон шухала. Һургуулинуудые түлеэгээр хүсэд хангаха, һурагшадые болон хүүгэдэй байшангуудта хүмүүжүүлэгдэгшэдые үбэлэй гутал хубсаһаар хангаха тушаа хэмжээнүүд дары сагаа абтаха зэргэтэй. Тэрэшэлэн һургуулиин гэрнүүдэй, хүүгэдэй байшангуудай, багшанарай байрануудай заһабаринуудые энэ болзор соо сүм дүүргэхэ шухала. Мүн учебнигүүдые, һуралсалай туһаламжануудые, элдэб түхеэрэлгэнүүдые болон бусад зүйлнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэй. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа һургуулинуудһаа холо байдаг һурагшадые хамтын байрада байлгаха гү, али үдэр бүхэндэ зөөжэ байха транспортаар хангаха тухай анхарха ёһотой.

Хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци һургуулинуудта болон багшанарта туһаламжа үзүүлхэээр хэзээ бүхэндэ бэлэн байдаг. Тиимэ дээрэһээ партийна, советскэ организацинуудай, арадай гэгээрэлэй органуудай зорилго юуб гэбэл, соносхогдоһон һарые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ олониитые элсүүлхэ, тэдэнэй үүсхэлые дэмжэхэ ба дэлгэрүүлэн хүгжөөхэ ябадал мүн болоно. Энэ хэрэгтэ комсомольско организацинууд халуунаар хабаадалсаха уялгатай. Профсоюзна организацинууд болон бусад ниитын коллективүүд хүүгэдэй байшангуудта шефскэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Энэ шефскэ туһаламжын хүдэлмэридэ профсоюзна организаци бүхэнэй хабаадалсахые түйлахa шухала. Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обком Мухаршэбэрэй хүүгэдэй байшангые шефтээ абаһан байха юм. Тиигээд тус обкомой хүдэлмэрилэгшэд шефтээ абаһан үхибүүдтээ шухала туһаламжа ходо үзүүлжэ байдаг. Энэ союзай гэшүүд 1000 түхэригтэ номууд ба нааданхайнуудые абажа, үхибүүдтэ эльгээһэн байна. Энэ мэтын хүдэлмэри ябуулжа байһан профсоюзуудай обкомууд олон.

Соносхогдоһон һарые амжалтатайгаар үнгэргэе, һургуулинууд болон хүүгэдэй эмхи зургаануудай үбэлдөө эрхим һайнаар хүдэлмэрилхын тулада шухала условинуудые бүрин байгуулая.

СПОРТООР 1951 ОНОЙ РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОНУУД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо зүүн гар талаһаа) 1. **Владимир Голованов** («Искра») —100 ба 200 метрын урилдаануудаар республикын рекордсмен. Хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү һуурин түлөө мүрысөөнэй хабаадагша юм. 2. **Александр Кузнецов** («Спартак»)—1951 ондо 5000 ба 10000 метрын урилдаануудаар республикын шэнэ рекорд тогтоогоо. Энэ жэлдэ хүнгэн атлетикээр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадалсаһан байна. 3. **Галина Дементьева** («Спартак») —диск ба копьё шэдэлгээр, мүн ундэрые харайлгаар республикын чемпион. (Дээрэһээ доошо баруун гар талаһаа) 1. **Чимитцу Сыжипова** («Искра») — 800 метрын урилдаагаар Сибирь ба Дальна Востогой чемпион, ядро түлхилгөөр республикын түрүү һуури эзэлээ. Хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадалсахадаа 75 хүнһөө 25-дахи һууриие эзэлһэн байха юм 2. **Тамара Любимова** («Искра»)—утые харайлгаар 1951 ондо БМАССР-эй түрүү һуури эзэлээ. Спортивна 2-дохи разрядай санашан. 3. **Анатолий Токарев** («Спартак»)—1951 ондо 400 метртэ урилдаалгаар ба мүн энэ дистанцида хаалта дабан гаралгаар республикын шэнэ рекорд тогтоогоо.

Е. Кондратьевай фото.

Зунай спортивна сезоной зарим дүнгүүд ба үбэлэй сезондо бэлэдхэл

Физкультура ба спорт болбол бэеын энхэ элүүрые хангахаһаа гадна, социалистическэ Эхэ ороноо хамгаалгын хэрэгтэ залуушуулые бэлэдхэнэ, шэн габьяата ажалда зоригжуулна, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ туһална.

Иимэһээ манай советскэ гүрэн, большевистскэ парти физкультура ба спортые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Эдээниие хүгжөөхэ арга боломжонууд манайда бүрин байгуулагданхай.

ВКП(б)-гэй ЦК болбол физическэ культура ба спортые хүгжөөхэ тухай тогтоол соогоо орон дотор олониитын физкультурна хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ, спортивна мэргэжэлэй хэмжээе улам дээшэлүүлхэ. тиин янза бүриин спортоор һаяын жэлнүүдтэ дэлхэйн түрүү һууринуудые эзэлхэ шухала гэжэ зааһан байна. Энэ тогтоолой үндэһөөр ажалшадай физическэ хүмүүжэлые һайнаар ударилха, спортивна материально-техническэ база байгуулха, залуу спортивна кадрнуудые бии болгохо, физкультурна эдэбхитэдые бэлдэхэ талаар ажал ябуулха уялгатайбди.

Манай республикын спортивна обществонууд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые гол хүтэлбэри болгон, горьтойхон амжалтануудые туйлаа. Энэ зунай спортивна сезон соо үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ, кроссуудта болон эстафетэнүүдтэ залуушуул, һурагшад, студентнэр нёдондо жэлэйхидэ ородоо олоороо хабаадалсаа. Гадна, спортивна эхин организацинуудай, обществонуудай зэргэдэ хэдэн зуугаад залуушуул түрүүшынхеэ орожо, спортивно-техническэ түйлалтанууд дээшэлүүлэгдээ. Мүн республика дотор физкультурна коллективүүдые эмхидхэхэ тушаа гүрэнэй жэлэй түсэб юһэн һарын турша соо 112 процент дүүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ эхин организацинуудта шэнэ гэшүүдые абаха түсэб 117 процент гүйсэдхэгдээ. ГТО, БГТО значогуудай комплексно нормые олохон залуушуул үгэжэ шадаһан ба спортоор разряднигуудай тоо олошорһон байха юм. «Искра», «Медик», «Локомотив» гэжэ спортивна обществонууд значкистнуудые бэлэдхэлгээр гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Тэрэшэлэн Бичурын, Хэжэнгын, Иволгын, Ториин, Мухаршэбэрэй аймагуудта значкистнуудай тоо нилээд олон болонхой.

Үнгэрэгшэ зунай спортивна сезон соо коллективүүдэй, аймагуудай, городуудай, спортивна обществонуудай хоорондо мүрысөөнүүд урда урдынхиһаа үргэнөөр эмхидхэгдээ. Республика дотор болоһон мүрысөөнүүдтэ хамта 40 мянга шахуу хүнүүд хабаадалсажа, хүнгэн атлетикээр 18 республиканска рекорднууд тогтоогдоо. Рекордсменүүд Чимитцу Сыжипова, Тоня Шишкова, Владимир Голованов, Александр Кузнецов гэгшэд республикаһаашье гадуур алдар суутай болонхой.

Российска Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ жэлдэ хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаһан 79 область, хизаар ба автономно республикануудай түлөөлэгшэд соо һоо манай физкультурнигууд 25-дахи һуури эзэлээ. Манай шатаршад Свердловск, Владивосток, Ростов, Челябинск, Горький, Новосибирск, Иваново, Чебоксары, Сталинград, Пенза городуудай шатаршадтай телеграфаар наадаһан турнирта хабаадалсаад, нэгэдэхи һуурида гараа. Мүн Восточно зонын мүрысөөндэ хабаадалсаһан волейболист басагадууд нэгэдэхи һуури, залуу боксёрнууд хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. РСФСР-эй зүүн районуудай хүдөөгэй залуушуулай мүрысөөндэ манай республикын хүнгэн атледүүд гурбадахи һуури эзэлжэ, олохон шангуудта хүртөө, тиихэдэ велосипедистнүүд нэгэдэхи һуури туйлажа, мүнгэн кубок абаа. Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай студентка Чимитцу Сыжипова хүнгэн атлетикээр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаһан 46 физкультурнигууд сооһоо долоодохи һуури, мүн, республикын чемпион Владимир Голованов Иваново городто болоһон РСФСР доторой хүнгэн атлетикын мүрысөөндэ зургаадахи һуури эзэлээ.

Гадна республика дотор футбол, волейбол гэхэ мэтын спортнууд илангаяа үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Аймагуудай, городуудай хоорондо болоһон мүрысөөнүүдтэ футболоор 90 команда, волейболоор — 163 команда, баскетболоор — 11 команда хабаадалсаа. Республикын футболистнууд Новосибирск, Красноярск, Кемерово, Сталинск, Омск, Томск городуудай командануудтай уулзахадаа муу бэшэ результадуудые харуулһан байна. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой «Локомотив» гэжэ спортивна обществын команда илангаяа һайнаар шалгараа.

Мүн энэ зунай спартакиадада 300 гаран велосипедистнүүд хабаадалсаа. Иволгын, Ториин, Түнхэнэй, Заиграйн, Кяхтын, Бичурын аймагуудай спортсменүүд илангаяа һайн бэлэдхэлтэй байгаа. Национальна барилдаагаар ба велоспортоор үгтэхэ кубогууд Иволгын спортсменүүдтэ барюулагданхай. Заиграйн аймагай һурагшад зунай спортоор республикын нэгэдэхи һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Минпросой. ба физкультура болон спортын хэрэгүүдые эрхилхэ республиканска комитедэй кубок абаа. Юрэнхыдөө физкультура ба спорт олониитын дунда хүндэ ехэтэй болонхой.

Зүгөөр, республика дотор спортивно-физкультурна хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ ехэ дутуунууд үшөөл бии. Зарим профсоюзна, комсомольско ба физкультурна организацинууд колхозуудай, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай ба предприятинуудай спортивна обществонуудта болон эхин физкультурна коллективүүдтэ хүсэд туһалнагүй, олониитые энэ хэрэгтэ хабаадуулнагүй. Тиимэһээ тэдэнэй спортивно-техническэ түйлалтанууд бирагүйгөөр харагдана. Зэдын комбинадта ба Улан-Удын мяха-консервын комбинадта, шэлэй заводто, сэмбын фабрикада, хилээмэнэй комбинадта, хирпиисын заводто физкультурна хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана.

Гадна, «Колхозник» гэжэ спортивна обществодо туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Кударын, Тарбагатайн, Кабанскын, Заиграйн, Хориин аймагуудта колхозой физкультурна эхин коллективүүдтэ анхарал бүришье хандуулагданагүй. Колхозой физкультурна обществонуудые эмхидхэлэйнь талаар бэхижүүлхэ, тэдээндэ материальна база байгуулха, тэдэниие һайнаар финансировалха гэхэ мэтын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэгүй. БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет энээн тушаа тусхай тогтоол һаяхан гаргажа, колхозно физкультурна обществонуудта бодото туһаламжа үзүүлхыень аймсоведэй гүйсэдкомуудта дурадхаһан байна.

Мүнөө үбэлэй спортивна сезониие хүсэд бэлэдхэлтэйгээр угтахын тулада бодото хэмжээ-ябуулгануудые дары сагаа хараалха ба бэелүүлхэ шухала. Физкультурна, комсомольско ба профсоюзна организацинууд өөһэдынгөө бүхы арга боломжонуудые шалган үзэжэ, санын база болон катогуудые бариха, мүн катогуудай дэргэдэ дулаан байра байгуулха тухай мүнөөнһөө түсэблэхэ, үбэлэй спортивна хэрэгсэлнүүдые эртэнһээ худалдан абаха ёһотой. Колхоз бүхэндэ санын базануудые байгуулжа, үбэлэй сезондо олониитые санаар ябалгада үргэнөөр хабаадуулха уялгатайбди. Түрүүшын саһанай оромсоор, санын һорёонуудые эмхидхэхэ, обществонуудай, коллективүүдэй, аймагуудай хоорондын матчева уулзалгануудые үнгэргэхэ тухай мүнөөнһөө һайтар бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Конькиин спортые коллективүүдтэ, илангаяа һурагшадай дунда дэлгэрүүлхэ шухала.

Теэд үбэлэй спортивна сезондо бэлэдхэл манай республика дотор юрэнхыдөө хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ «Динамын», түмэр замай транспортын, паровозо-вагонно ба шэлэй механизированнэ заводуудай стадионуудта катогууд эмхидхэгдэхэ, амарха, дулаасаха таарамжатай зохид байранууд баригдаха еһотой байһан аад, мүнөө энэ гэхэ мүртэй ажал хэгдэнэгүй.

Мүн бүхы аймагуудта юрын катогуудые тогтоохоор хараалагдана. Спортивна обществонуудай, физкультурна коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй спортивна сезондо бэлэдхэлэй хүдэлмэриие тусхай түсэбэй ёһоор ябуулжа, ноябриин 7-ной һайндэртэ сүм дүүргэхэ уялгатай. Гадна, Бурмонторг, Бурмонкоопсоюз, «Динамо» гэхэ мэтын худалдаа-наймаанай организацинууд бүхы обществонуудые спортивна шухала хэрэгсэлнүүдээр бүрин хангаха ёһотой.

Физкультура ба спортые саашадань хүгжөөлгэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн. Залуушуулай бэеын энхэ элүүрые ба духовно ургалтые хангаха тухай парти ба правительствын халуун анхаралда харюу болгон, спортивна эрхим амжалтануудые туйлаха, социалистическэ Эхэ оронойнгоо алдар солые улам арбидхаха уялгатайбди.

Манай физкультурнигуудай үбэлэй спортивна сезониие һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, олониитые спортивна ажал-ябуулгада үргэнөөр хабаадуулхань лаблай.

М. ХАБАЛОВ, физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ республиканска комитедэй түрүүлэгшэ.

Өөрынгөө голые тойрон газарай эрьедэгые гэршэлһэн прибор Московско планетари соо харуулагдажа эхилбэ. Советскэ эрдэмтэ — техническэ наукануудай кандидат, Ярославска технологическа институтай теоретическэ механикын кафедрые даагша Г. Л. Пошехонов энэ шэнэ прибор зохёогоо. Пошехоновой прибор тон простой юм, тэрэнние һургуулинуудта ба институтуудта хэрэглэжэ болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техническэ наукануудай кандидат Г. Л. Пошехонов планетарида орогшедто өөрынгөө прибор харуулжа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Естественно-научна темээр хөөрэлдөөн

Газар түхэреэн юм гэжэ хүн яажа мэдээб?

Газар болбол түхэреэн юм гэжэ хүн бүхэн дуулаһан байха ёһотой. Гэбэшье, энээнние баримталан харуулжа олон хүнүүд шалахагүй байна. Хэрбээ Газар үнэнлөө түхэреэн юм һаа, тэрээн дээрэ һуудаг хүнүүд яахадаа унашадаггүй гээшэб? Түрүүшээр энэ асуудалда харюу үгэебди.

Газар болбол угаа томо юм. Тэрэнэй хүндэлэнниинь 13 мянган километр байдаг. Газар хадаа дээрээ байһан бүхы юумые тон хүсэтэйгөөр бэе тээшээ татадаг. Гэрэй оройһоо гү, али үндэр нарһан дээрэһээ унахада ямар аюултай байдагые бидэнэр булта һайн мэдэнэбди. Шулуу өөдэнь хаяа һаа, тэрэ заатагүй доошоо унадаг. Буугай һомон хэды холо ошодогшье һаа, Газар дээрэ мүн лэ заатагүй унадаг. Энэ хадаа Газар иимэ хүсэтэйгөөр бэедээ татана гээшэ.

Иимэл ушарһаа хүнүүд түхэреэн Газар дээрээ һуухадаа, хайшаашье унадаггүй байха юм.

Газар болбол үнэндөө түхэреэн юм гэжэ баримталан харуулаябди. Энээнние олон аргаар харуулжа болохо байна.

Хэрбээ далай дээгүүр тамаржа гү, али тон тэгшэ газараар город тээшэ ошожо ябахада, түрүүшээр городой барилгануудай оройнуудынь лэ харагдадаг, һүүлээрнь городой бусад барилганууд харагдадаг, эсэстэ город бултадаа харагдадаг байна. Энэ хадаа Газарай түбэгэр байдагые гэршэлнэ гээшэ.

Газарые тойрожо болодог дээрэһээ тэрэнэй түхэреэн түхэлтэй байһанние мэдэнэбди.

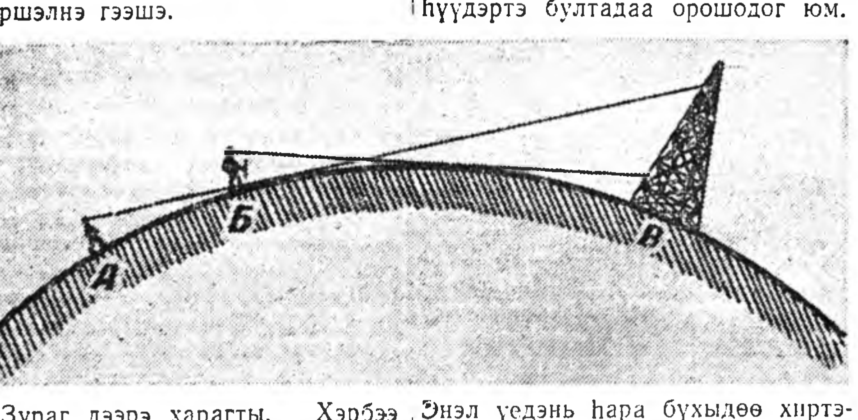
Мүн боро хараан болодог, үүр сайдаг ябадалшье Газарай түхэреэн байһые харуулна. Хэрбээ Газар хабтагар байгаа һаа, Наранай оромсоор боро хараан болонгүйгөөр, гэнтэ харанхы болошохо һэн.

Эсэстэ, Һарын хиртэлгэ Газарай түхэреэн байдагые харуулна.

Сэлмэг һүни боложо, һара бултадаа харагдажа байтар гэнтэ тэрэнэй зүүн талань бүрүүл харанхы боложо эхилдэг. Нэгэ хэдыхэн саг үнгэрһэн хойно, һарын сахариг дээрэ бүрүүл хара түхэреэн толбо харагдадаг. Энэ толбо һарые бүри ехээр халхалжа эхилдэг байна. Тиихэдээ, энэ толбо хододоо түхэреэн байдаг.

Юундэ Һара бүрэнхы болодог бэ, тэрээнние халхалдаг толбо юун гээшэб?

Харанхы мунхаг хүнүүд Һарын хиртэлгэ болоходо айдаг, һүрдэдэг байгаа. Һарын хиртэлгэ юун дээрэһээ болодогые эрдэмтэд үни хада мэдэһэн байна. Һара болбол Газарай хүндэлэнһөө 30 дахин ехэ зай талада Газарые тойрожо ябадаг гэжэ эрдэмтэд мэдээ һэн. Тиимэ дээрэһээ Һара болбол үе үе болоод лэ Газарай һүүдэртэ тудадаг. Һара өөрөө томо бэшэ юм. Тэрэнэй хүндэлэниинь Газарайхиһаа 4 дахин бага байдаг. Тиимэһээ һара хадаа газарай һүүдэртэ бултадаа орошодог юм.

Зураг дээрэ харагты. Хэрбээ хүн Газарай нюруугай А точкодо байгаад, В точкодо байһан үндэр барилгые хараа һаа, барилгын гансал оройе хараха байна. Хэрбээ тэрэ хүн барилга тээшэ ошожо, Б точкодо дүтэлөө һаа, барилгые бултыень шахуу хараха байна. Хэрбээ Газар түхэреэн бэшэ, харин хабтагар байгаа һаа, иимэ юумэ болохогүй һэн: ямаршье газарта байхадаа барилгые бултыень хараха байгаабди. Газар угаа мандагар байдаг дээрэһээ бидэндэ хабтагар шэнгеэр харагдадаг юм.

Хоёрдохёор. Газар түхэреэн гэжэ хайшан гэжэ харуулхаб гэбэл, Газарые тойрон аяншалга хэжэ болодог байна.

Мүнөө үедэ Газарые тойрохо гээшэ бэлэн юм. Һүүлшын үедэ иимэ аяншалганууд агаараар — самолёт дээрэ оло дахин хэгдээ. Энэл үедэнь һара бүхыдөө хиртэдэг байна.

Заримдаа Һара болбол Газарай һүүдэрэй захыень лэ дайрадаг. Энэ ушарта Һара бүхыдөө хиртэдэггүй, харин заримань лэ хиртэдэг байха юм.

Зүгөөр, Һарын хиртэдэг алишье ушарта Газарай ямар дүрсэтэй байдагынь мэдэгдэнэ. Дээрэ хэлэгдэһэн ёһоор, бүрүүл толбын гү, али ондоогоор хэлэхэдэ, Газарай һүүдэрэй захань хододоо түхэреэн байдаг. Энэ хадаа Газарай түхэреэн дүрсэтэй байһые харуулна, юуб гэхэдэ имагтал түхэреэн юумэн түхэреэн һүүдэртэй байдаг бшуу.

Һара хэды үсөөн дахин хиртэдэгшье һаа, энээнние жэл бүхэндэ шахуу хаража болохо юм. Жэшээнь, 1953 оной январиин 30-да һара хиртэхэ байна. Тэрээнние харахадаа, Газарай һүүдэрэй түхэреэнние хараха байнат.

СПОРТ

Һурагшад илаба

Хэжэнгын аймагай центртэ футболоор аймагай түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо. Эндэ аймагай центрын албахаагшадай «Искра» гэжэ команда «Учитель» гэжэ командатай уулзаа. Энэ уулзалга «Искра» командынхидай илалтаар, 2:0 тоотойгоор дүүрэһэн байна. Удаань дунда һургуулиин һурагшадай «Смена» гэжэ команда искрынхидтэй уулзажа, тэдэнние 3:1 тоотойгоор шүүбэ.

А. Жамбалдоржиев.

Атомна зэбсэг тушаа „Правдын" корреспондентдэ нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюу тухай гадаадын мэдээсэлнүүд

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН, октябриин 12. (ТАСС). Атомна зэбсэг тушаа «Правдын» корреспондентдэ нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюу Хитадай Арадай Республика дотор ехэ һонирхол үүсхээ.

Нүхэр Сталинай харюу Пекинэй, Шанхайн, Тяньцзиниин, Мукденэй, Харьбинай, Гиринэй, Чаньчуниин, Ханькоугай, Сианиин ба бусад городуудай бүхы ехэ газетэнүүдтэ хэблэгдээ.

Мукдендэхи «Шеньянжибао» газетэ редакционно статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Эб найрамдалда дуратай хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр атомна зэбсэгые американска империалистнуудай хэрэглээ һаань, тэрэ зэбсэг өөһэдтэнь эсэргүү шэглүүлэгдэхэ байха. Нүхэр И. В. Сталинай харюу хадаа дай үүдхэгшэдтэ үхэлтэ шанга сохилто боложо, эб найрамдалда дуратай бүхы дэлхэйн арадуудай хүсыень улам бэхижүүлээ.

Советскэ Союз атомна зэбсэгтэй болобошье, тэрээнние хоримжолхо ба атомна энергидэ хиналта хэхые хүсэнэ. Советскэ Союзай иимэ политикань бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүнүүдэй һаяшаг гараа табиһан Стокгольмско Уряада хүсэд таарана».

Пекинскэ газетэнүүд нүхэр И. В. Сталинай харюу тушаауншагшадай бэшэгүүдые өөрынгөө хуудаһануудта толилжо үргэлжэлһөөр.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, октябриин 12. (ТАСС). «Трибуна вольности» гэжэ недели бүриин газетэ атомна зэбсэг тушаа «Правдын» корреспондентдэ нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюуе шэнжэлхэ зуураа, түрүү бэшэг дотороо иигэжэ бэшэнэ.

«Сталин простой үгэнүүдээр социализмын ороной уласхоорондын политикын гол удхые тодорхойлоо. Тус политикань уласхоорондын бүхы арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ, атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ ябадал зогсоолгодо ба хоримжолгодо зорюулагданхай. Гэхэтэй хамта, энэ политика Советскэ Союзай оборонно шадалые, тэрэнэй илагдашагүй хүсые бэхижүүлгэдэ зорюулагдана, юундэб гэбэл, дайсанай һабарые зайлуулан, бүхы хүн түрэлтэнэй амгалан байдал абарха байна.

Социализмын оронуудай туйлалтануудые сахин хамгаалгада, бүхы хүн түрэлтэнэй амгалан байдал сахин хамгаалгада Советскэ Союзтай зэргэлэн манай ороной, тэрээнэй оборонно хүсэ шадалай жагсанхай байһандань омогорхонобди. Советскэ Союзай хүсэ шадал эб найрамдал сахин хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай байһыень нүхэр Сталинай үгэнүүд эли тодоор харуулаа. Эдэ үгэнүүд замыемнай заана. Эдэ үгэнүүд бидэнэй хүсые нэмээн, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй, манай ороной оборонно хүсэ шадал бэхижүүлхын тула хэдэг ажалай эршэ зориг бадаруулна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, октябриин 12. (ТАСС). Атомна зэбсэг тушаа «Правдын» корреспондентдэ нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюуе соносожо, Чехословакиин ажалшад ехээр баясаа. Заводууд, фабриканууд, эмхи зургаанууд, һуралсалай газарнуудта, барилганууд ба транспорт дээрэ, тэрэшэлэн тосхонуудта суглаанууд, хөөрэлдөөнүүд боложо, нүхэр Сталинай харюуе зүбшөн хэлсэнэ, чехословацка табанжэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай ажалай патриотическа уялгануудые абана.

«Правдын» корреспондентдэ нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюу тушаа ажалшадай бэшэгүүдые чехословацка хэблэл эли газарнуудтаа толилно.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, октябриин 12. (ТАСС). «Правдын» корреспондентдэ нүхэр Сталинай үгэһэн харюу румынска олониитын дунда ехэ һонирхол үүсхээ. Румыниин бүхы газетэнүүд нүхэр Сталинай харюуда зорюулагдаһан ажалшадай олон бэшэгүүдые, суглаанууд болон митингнүүд тухай тоосоонуудые тунхаглажа үргэлжэлһөөр.

Плоешти городтохи «Магазул» заводой коллективэй суглаан дээрэ механик Георге Штефанеску иигэжэ мэдүүлээ: нүхэр Сталинай харюу хадаа англо-американска империалистнуудай хорото муухай һанаашалганууд ба аашануудые таһалдуулан, тэдэндэ шанга сохилто болохо. Гэхэ зуура, бидэнэр — эб найрамдалай тала баригшад өөрынгөө һэрэмжые һуларуулха ёһогүйбди. Харин, һэрэмжээ улам шангадхаха, агуүехэ вождиин түүхэтэ үгэнүүдые олоной дунда ойлгуулан нэбтэрүүлхэ, Советскэ Союз атомна зэбсэгтэй, атомна энергиие амгалан байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ашаглана, Советскэ Правительство атомна энергиие имагта амгалан тайбан зорилгонуудта хэрэглэхые эринэ гэжэ городой ба деревниин ажалша хүн бүхэндэ ойлгуулха ябадал туйлаха ёһотойбди.

Эб найрамдалай Пактын түлөө!

МОНТЕВИДЕО, октябриин 11. (ТАСС). «Демокрасиа» гэжэ чилийскэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, эб найрамдалай тала баригшадай провинциальна конференцидэ бэлэдхэн, Сант-Яго гэдэг чилийскэ провинциин эб найрамдалай тала баригшад Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампаниие улам үргэдхэбэ. Хоёр үдэр соо тус провинциин 7 мянган хүн гар табяа. Сант-Яго провинци дотор бүхы дээрээ 235.079 хүн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табиба.

РИМ, октябриин 11. (ТАСС). Италиин элдэб городуудай предприятинууд, эмхи зургаанууд, районууд ба кварталнуудтахи эб найрамдалай тала баригшадай суглаанууд дээрэ һунгагдаһан «эб найрамдалай делегацинууд» Рим ерэжэ үргэлжэлһөөр. Эдэнэр столицын олониитын түлөөлэгшэдтэй, политическэ нюурнуудтай хөөрэлдэжэ, эб найрамдал тээшэ итальянска арадай олонхидой эрмэлзэлгые ба эб найрамдал хамгаалхаар тэрэнэй эрид шиидэнхэй байһанние мэдүүлхын тулада ерэбэ.

Эб найрамдалай 650 делегадуудай дунда бүхы зоной түлөөлэгшэд бии. Бүлэг бүлэгүүд боложо хубааран, делегадууд хадаа депутадуудай палатын ба сенадай олон гэшүүдтэй — либералнуудтай, монархистнуудтай, дулдыдангибэшэ нюурнуудтай, христианска демокрадуудтай, элдэб партинуудай ба римскэ газетэнүүдэй редакцинуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаба.

Монгол Арадай Республикада үйлэдбэриин мүрысөөн дэлгэрнэ

УЛАН-БАТОР, октябриин 11. (ТАСС). Агуүехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан ажалай мүрысөөн Монгол Арадай Республика дотор үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Ороной промышленна предприятинуудай коллективүүд жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэжэнэ амжалтануудые туйлана. Түүхэтэ ойн хүндэлэлдэ Октябриин урда тээхи мүрысөө үүсхэһэн Улан-Баторай нооһо угаалгын фабрикын хүдэлмэришэд сентябрь һарынгаа түсэбые 41 процентээр үлүүлэн дүүргээ, жэлэй түсэбые агуүехэ һайндэр хүрэтэр дүүргэхын түлөө шармайн тэмсэжэ байна. Улан-Баторай хромово завод сентябриингаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Столицын промышленна ехэ предприятинуудай нэгэн — И. В. Сталинай нэрэмжэтэ мясокомбинат сентябриин түсэбые 122 процент дүүргээ.

Үдэр бүри хоёр, гурба ба дээшэ нормо дүүргэдэг ударчигуудай тоо бүхы предприятинуудта улам олошорно.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭ[Л]

ПХЕНЬЯН, октябриин 12. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай арадай һайндуратанай отрядуудтай нигта харилсаатай ябажа, дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө, тэрэнэй хүчүүд ба техникые ехэ гээлтэ хоролтонуудта оруулаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Октябриин 11-дэ баруун ба центральна фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай үсэд шанга 9 добтолгые Чанданиин, Ионьчхониин районуудта ба Чхолвоньһоо урдуур амжалтатайгаар гэдэргэнь сохиһон байна.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд Иньчжеһээ хойгуур добтолһон дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ артиллери ба самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд дайсанай 7 самолёт унагаагаа, эдэ самолёдууд Аньчжу, Вонсан ба бусад городуудай амгалан хүн зониие зэрлиг муухайгаар бомбодожо, пулемёдоор буудажа үргэлжэлһэн байгаа.

ООН-эй генеральна секретарьта Сирийскэ правительство телеграмма эльгээбэ

ЛОНДОН, октябриин 12. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор. Сирийскэ правительство ООН-эй генеральна секретарь Трюгве Лиин нэрэ дээрэ телеграмма эльгээбэ. «ООН-эй Уставай ба хүнэй эрхын декларациин принципүүдые Марокко Франциин зүгһөө эбдэһэн тухай асуудал сессиингээ зүблэхэ зүйлдэ оруулха ба зүбшэн хэлсэхыень энэ оной ноябрь соо Парижда сесси нээхэеэ байһан Генеральна Ассамблейе гуйнабди гэжэ тус телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

Египедтэ демонстрацинууд болоно

КАИР, октябриин 11. (ТАСС). 1936 оной англо-египетскэ договор болюулха тухай правительствынгаа шиидхэбэриие дэмжэһэн демонстрацинууд Каирта ба Египедэй бүхы территори дээрэ октябриин 10-да боложо үргэлжэлөө. Демонстрантнууд хадаа тү[…] оронһоо английска булимтаргашадые намнаха ба политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ шухала хэмжээнүүдые дары абахыень правительствоһаа эрибэ.

Иракска политическэ ажал-ябуулагшад англо-иракска договорые болюулха гэнэ

БЕЙРУТ, октябриин 11. (ТАСС). Кипрскэ радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, «Аль-Истикляль» гэжэ иракска партиин түрүүлэгшэ Мухаммед Кубба, «Национально-демократическа партиин» ударидагша Камель Аль-Чадарчи ба «Арадай единэ фронт» гэжэ партиин ударидагшадай нэгэн Риза Аш-Шобиби гэгшэд 1936 оной англо-египетскэ договорые Египедэй болюулһан тушаа Египедэй премьер-министр Нахас-Пашада амаршалгын телеграммануудые эльгээбэ.

Египедые бүрин дэмжэһэн ту[…] хай тус телеграммануудай соо хэ[…] лэгдэнэ. Телеграммануудай нэгэ[…] соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Арадай единэ фронт» ба «Аль-Истикляль» партинууд Англитай батлаһан договорые болюулһан Египедэй ябуулгануудые дэмжэнэ, өөрынгөө орон дотор нефтяной промышленностиие национализацилха ба Египедэй жэшээгээр англо-иракска договор болюулха ябадалд[…] Иракын эхилжэ орохые дурадх[…]на».

США-гэй компартиин национальна комитедэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 11. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетэ США-гэй компартиин национальна комитедэй мэдүүлгэ толилбо. Компартиин 11 ударидагшадай үмэнэһээ үгтэһэн апелляциие хаража үзэхэеэ США-гэй верховно сүүдэй арсаһан ябадал хадаа ороноо түргөөр фашизацилхые США-гэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай хараалһан тухай гэршэлнэ гэжэ тус мэдүүлгэ соонь заагдана.

«Политическэ асуудалнууд сүүдээр шиидхэгдэхэ ёһогүй, политическэ партинууд хоригдохо ёһогүй. Түрмэдэ хаагдаһан коммунистическэ ударидагшадай хэр[…] дүүрээдүй, тэдэнэй сүлөөлэгдэ[…] хүрэтэр дүүрэхэгүй юм. Сүүд[…] һүүлэй шиидхэбэриие американска арад гаргаха байна. Бус[…] олон хуулинуудые болюул[…] байһандаал адляар, американск[…] арад Смитын хуулиие болюул[…]шадаха»,—гэжэ мэдүүлгэ соо х[…]лэгдэнэ.

Орон дотор дэлгэржэ байга[…] террортой тэмсэхын тулада, Смитын хуулиин үндэһөөр хэгдэд[…] олон арестнуудые зогсоохын тула[…]да хүсэлэлгэеэ нэгэдүүлхые т[…] мэдүүлгэ уряална.

США-гэй компартиин национальна комитедэй секретарь Гэс Холлые арестовалһан тушаа

ВАШИНГТОН, октябриин 11. (ТАСС). США-гэй коммунистическэ партиин национальна комитедэй секретарь Гэс Холл түрмэдэ дары хаагдахын тулада Тексаркан городой (Техас штат) федеральна түрмэдэ асарагдаа гэжэ США-гэй юстициин Министерство соносхобо. Гэмнэгдэһэн хүниие түрмэдэ хаагдахынь ур[…]тээ сүүдтэ асарха юрын гури[…]һаа арсаха гэжэ юстициин министерство шиидхэбэ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Албанида американо-английска бүлэг шпионууд ба диверсантнуудай процесс эхилбэ

ТИРАНА, октябриин 11. (ТАСС). Американо-английска 14 шпионуудай ба диверсантнуудай процесс Албанска Арадай Республикын верховно сүүдтэ Тиранада үсэгэлдэр эхилбэ.

Селим-Даси, Илиас Топтани, Мухамет Ходжа, Казем Шеху, Септ Бюлюкбаши, Шахин Тиорай, Зенел Цане, Петер Дин Кола, Ни[…]кол Дин Кола, Дин Ндуе Арап[…] Хусейн Метвока, Осман Дак[…] Стефо Петро ба Вангел Дим[…] гэгшэд сүүдлэгдэжэ байна.

Прокурор Сотир Кирьяки гэ[…]нэлгын заключени соносхобо, т[…]рэнэй һүүлээр сүүд гэмнэгдэгш[…]дые асуужа эхилээ.

Япониин ба гоминдановецуудай хоорондо сэрэгэй пакт баталха тухай хэлсээнүүд

ПРАГА, октябриин 11. (ТАСС). Гонконгһоо Телепресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, американска, японско ба гоминдановска түлөөлэгшэдэй зүблөөн Тайбейдэ (Тайван арал) һая нээгдэбэ, Япониин ба Чан Кай-шиин хоорондо сэрэгэй пакт баталха условинууд тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энэ асуудал тушаа Вашингтондохи гоминдановска түлөөлэгшэ Веллингтон Ку гэгшэтэй США-гэй гүрэнэй секретарь Ачесоной хэһэн хэлсээнүүдэй һүүлээр тус зүблөөн дары нээгдэбэ. Гадаадын хэрэг[…]дэй гоминдановска минист[…] Джердж Е., Тайван дээрэхи япон[…]ско түлөөлэгшэ генерал Хиро[…] Немото ба Тайбейдэхи Холбоо[…] Штадуудай посланник Карл Ре[…]кин гэгшэд тус зүблөөндэ хаба[…]дана. Пактын зорилгонь — Япо[…]ниин ба гоминдановецуудай хо[…]рондо сэрэгэй хани харилсаа у[…]гэдхэхэ болово гэжэ тэмдэглэнэ.

Харюусалгата редак[тор]
Б. А. ОЧИРОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03703. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]